

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом

Дипломна робота магістра

з теми: **«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ
ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

Виконала: студентка 2 курсу
групи UNZ1-M20z
спеціальності 073 Менеджмент
Слободян Тетяна Валеріївна

Керівник: **Лебідь І.Ю.**,
кандидат педагогічних наук,
доцент

Рецензент: **Гордійчук М.С.**,
кандидат педагогічних наук,
доцент

Кам'янець-Подільський – 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗДО	8
1.1. Управління освітньою діяльністю ЗДО в умовах сучасності.....	8
1.2. Інформатизація управління ЗДО як актуальний напрям розвитку дошкільної освіти.....	21
1.3. Програмне забезпечення для підтримки різних функцій управління ЗДО.....	27
Висновок до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ЗОКРЕМА ХМАРНИХ СЕРВІСІВ GOOGLE В УПРАВЛІННІ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗДО	31
2.1 Характеристика інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю закладу дошкільної освіти.....	31
2.2 ІК-компетентність керівника ЗДО з використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю.....	48
Висновок до розділу 2	59
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ, ПРОВЕДЕННЯ ТА АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ	61
3.1. Організація і проведення педагогічного експерименту.....	61
3.2. Рекомендації щодо використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю.....	70
Висновок до розділу 3	88
ВИСНОВКИ	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	93
ДОДАТКИ	101

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- ЕГ – експериментальна група
- ЕСМ – електронна (-і) соціальна (-і) мережа (-і)
- ЗВО – заклад(-и) вищої освіти
- ЗДО – заклад(-и) дошкільної освіти
- ІК-компетентність – інформаційно-комунікаційна компетентність
- ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології
- ІППО – інститут(-и) післядипломної педагогічної освіти
- КГ – контрольна група
- ПЗ – програмний засіб, програмне забезпечення
- ХОСД – хмаро орієнтоване(-і) сховище(-а) даних

ВСТУП

Сучасний етап становлення суспільства характеризується стрімким динамічним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ): комп'ютерно орієнтованих пристроїв, мережних засобів, хмарних і туманних обчислень, віртуальних і мобільних технологій та ін., що здійснює вплив на всі сфери життєдіяльності, сприяє якісному оновленню способів роботи з даними, ефективній професійній взаємодії. Як зазначає В.Ю. Биков, швидкий розвиток і поширення ІКТ створює умови для необмеженого (повного, швидкого, точного, будь-коли і будь-де, з мінімальними зусиллями та ін.) доступу всіх суб'єктів діяльності до електронних ресурсів [6, с. 82].

Упровадження сучасних інноваційних технологій у галузь дошкільної освіти є однією з актуальних науково-педагогічних проблем в Україні. На необхідності інформатизації цієї ланки освіти, як невід'ємного складника інформатизації системи освіти та суспільства загалом, наголошено в низці нормативно-правових документів: Законі України «Про дошкільну освіту» [56], «Концепції розвитку педагогічної освіти» [26], Державній національній програмі «Освіта України XXI століття» [55], «Національній доктрині розвитку освіти» [58], та ін.

Використання хмарних сервісів надає низку можливостей керівникам ЗДО в аспекті управління різними процесами, зокрема провідною діяльністю – освітньою, дозволяє вдосконалити процеси обміну даними, прийняття ефективних управлінських рішень шляхом налагодження ефективної комунікації, налаштувати електронний документообіг, віддалено зберігати файли будь-якого формату, здійснювати спільну роботу з документами, використовувати доступні якісні програмні застосунки тощо.

Серед широкого спектру хмарних сервісів, наявних на сучасному ринку інформаційних технологій, значними перевагами вирізняються сервіси корпорації Google. Ці переваги є особливо значущими для вітчизняних ЗДО: безкоштовність; можливість самореєстрації; зручність використання; наявність універсального облікового запису, що спрощує доступ до всіх сервісів; можливість роботи на різних платформах (зокрема типових для вітчизняних ЗДО – Windows та Android); наявність необхідного функціоналу; доступність з будь-якого цифрового

пристрою, підключеного до мережі Інтернет.

Окремі питання впровадження ІКТ в дошкільну освіту розглянуто в роботах таких дослідників, як, Даценко Т.О., Ільченко Т.С., Кореганова О.І., Лаврентьєва Г.П., Марковська Т.В., Мотурнак Є.В., Новосьолова С.Л., Панченко А.В., Свириденко О.С. та ін.

Проблемам управління освітою, упровадженню інноваційних методів, підходів і технологій в управлінські процеси закладів освіти, в т.ч. ЗДО, присвячені роботи Большукіної А.В., Волосюк А.А., Даниленко Л.І., Дмитренка Г.А., Зайченка О.І., Калашнікової С.А., Крутій К.Л., Литвинової С.Г., Олійника В.В., Пліш І.В., Топузова О.М., Хрикова Є.М. та ін.

Концептуальні й методичні засади використання хмарних сервісів на різних рівнях освіти відображено в дослідженнях Бикова В.Ю., Вакалюк Т.А., Литвинової С.Г., Морзе Н.В., Олексюка В.П., Семерікова С.О., Шишкіної М.П. та ін.

Утім, проблема впровадження сучасних ІКТ, у т.ч. хмарних сервісів, у галузь дошкільної освіти, зокрема управління освітньою діяльністю, як провідною діяльністю ЗДО, достатньою мірою не відображена у наукових дослідженнях. Актуальність інноваційних технологій як засіб управління освітньою діяльністю закладу дошкільної освіти в умовах сучасності зумовлює доцільність розробки відповідних рекомендацій.

Отже, актуальність, педагогічна значущість проблеми та доцільність наукового пошуку шляхів їхнього вирішення зумовили вибір теми наукового дослідження **«Інноваційні технології як засіб управління освітньою діяльністю закладу дошкільної освіти»**.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка запропонованих рекомендацій щодо використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google як засобу управління освітньою діяльністю ЗДО.

Для досягнення мети були поставлені такі **завдання** дослідження:

1. Проаналізувати науково-теоретичні засади інноваційних технологій, зокрема інформатизації управління ЗДО.

2. Здійснити аналіз характеристик хмарних сервісів Google та обґрунтувати їхнє використання в управлінні освітньою діяльністю ЗДО.

3. Визначити сутність, компоненти, показники, критерії, рівні розвитку та технологію оцінювання рівня розвитку ІК-компетентності керівника ЗДО з використання хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю та експериментально перевірити її ефективність.

4. Розробити рекомендації щодо використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google як засобу управління освітньою діяльністю ЗДО та перевірити її ефективність.

Об'єкт дослідження – процес управління освітньою діяльністю в ЗДО.

Предмет дослідження – використання керівником ЗДО інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google як засобу управління освітньою діяльністю ЗДО.

Для досягнення мети і реалізації задач дослідження застосовувався комплекс теоретичних та емпіричних **методів дослідження**:

– *теоретичні методи*: аналіз, систематизація, узагальнення науково-педагогічної та методичної літератури для виявлення вихідних положень дослідження, визначення й уточнення основних понять, вивчення досвіду інноваційних технологій, зокрема інформатизації управління ЗДО у вітчизняному просторі, обґрунтування переваг, доцільності й можливостей використання хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю ЗДО; порівняння та зіставлення різних підходів і поглядів на досліджувану проблему; аналіз законодавчої та нормативної документації, наказів, рекомендацій тощо;

– *емпіричні методи*: анкетування керівників вітчизняних ЗДО для визначення ступеня їхньої обізнаності щодо сутності, переваг і можливостей використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю; анкетування, тестування, спостереження, бесіди для виявлення динаміки рівнів розвитку ІК-компетентності керівників ЗДО з використання хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю; педагогічний експеримент для перевірки ефективності запропонованих рекомендацій щодо розвитку ІК-компетентності керівників ЗДО з використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою

діяльністю.

Значимість дослідження полягає в тому, що теоретичні та практичні результати дослідження можуть бути використані педагогічними і науково-педагогічними працівниками закладів вищої педагогічної освіти при підготовці майбутніх керівників ЗДО, системи післядипломної педагогічної освіти при підвищенні кваліфікації керівників ЗДО, керівником та ін. педагогічними працівниками ЗДО (вихователем-методистом, психологом, музичним керівником та ін.) при реалізації різних управлінських функцій.

Таким чином, вибір теми нашого наукового дослідження обумовлений актуальністю **«Інноваційні технології як засіб управління освітньою діяльністю закладу дошкільної освіти»**.

Матеріали дипломної роботи обговорювалися: на II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології навчання» (м. Кам'янець-Подільський), тема доповіді «Стан інформатизації управління ЗДО в Україні»; у рамках IV Всеукраїнського музичного конкурсу «Music UniFest – 2021» науково-практична конференція «Роль і місце мистецької педагогіки у формуванні сучасної особистості» (м. Кам'янець-Подільський), тема доповіді «Програмне забезпечення для підтримки різних функцій управління ЗДО»; на науковій конференції студентів і магістрантів за підсумками НДР у 2020-2021 навчальному році (м. Кам'янець-Подільський), тема доповіді «Теоретичні та правові основи управління ЗДО», а також у ЗДО № 12 (м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область).

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

ВИСНОВКИ

Відповідно до мети та завдань дослідження отримали наступні результати: обґрунтовано програму діяльності керівника ЗДО щодо вдосконалення управління освітньою діяльністю; визначено компоненти, показники, критерії та рівні розвитку ІК-компетентності керівника ЗДО з використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю; проаналізовані основні компоненти методики розвитку ІК-компетентності керівника ЗДО з використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю та технологію оцінювання рівня її розвитку; запропоновані рекомендації щодо використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю ЗДО. Отримані результати дослідження дають підстави зробити такі висновки:

1. Актуальність і доцільність вирішення проблеми запровадження та використання ІКТ в діяльності ЗДО визнано на державному рівні і закріплено в низці нормативно-правових документів. Дослідники спільні в думці про необхідність використання інноваційних технологій, зокрема комп'ютеризації дошкільної освіти, як невід'ємного складника інформатизації системи освіти в цілому. Обов'язковим і важливим напрямом інформатизації ЗДО виокремлюють інформатизацію освітньої діяльності, а невід'ємною умовою – підвищення рівня розвитку ІК-компетентності педагогічних працівників.

2. Для вдосконалення управління освітньою діяльністю ЗДО доцільно впроваджувати та використовувати сучасні ІКТ, зокрема хмарні сервіси Google, яким притаманна низка переваг, що є суттєвими для вітчизняних ЗДО: безкоштовність, можливість самореєстрації, зручність доступу і використання, наявність необхідного функціоналу, доступність будь-де і будь-коли з будь-якого цифрового пристрою, підключеного до мережі Інтернет. Обґрунтовано програму діяльності для керівника ЗДО, спрямовану на вдосконалення управління освітньою діяльністю з використанням інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google: підтримка комунікації (Gmail, Hangouts, Групи Google, Google+, Google Sites, Google Forms, YouTube, Blogger); електронний документообіг (Google Диск, офісний пакет Google); методична робота та професійний саморозвиток педагогів

(Google книги, Google Академія, YouTube, Blogger); створення позитивного іміджу закладу та підтримка зворотного зв'язку з громадськістю (Google+, Google Sites, Google Forms, YouTube, Blogger). Системне і комплексне використання сервісів Google дозволить забезпечити підтримку реалізації функцій управлінського циклу, сприятиме вдосконаленню управління освітньою діяльністю ЗДО.

3. ІК-компетентність керівника ЗДО з використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю визначено як здатність усвідомлено здійснювати управління освітньою діяльністю, доцільно використовуючи інноваційні технології, зокрема хмарні сервіси Google. Визначено компоненти (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивний), показники та рівні (низький, середній, високий) розвитку зазначеної компетентності. Дослідження дозволило констатувати, що розвиток ІК-компетентності є невід'ємною умовою впровадження й ефективного використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю ЗДО.

4. Запропоновані рекомендації щодо добору і використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google керівником ЗДО в управлінні освітньою діяльністю, для вдосконалення цього процесу. Ефективність запропонованих рекомендацій щодо розвитку ІК-компетентності підтверджено шляхом проведення педагогічного експерименту.

Результати дослідження на формульовальному етапі є підґрунтям для висновку: запропоновані рекомендації щодо використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google як засобу управління освітньою діяльністю ЗДО та методика розвитку ІК-компетентності керівника ЗДО з використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів Google в управлінні освітньою діяльністю є ефективними, і їх доцільно рекомендувати до впровадження в педагогічну практику.

Проведене дослідження не вичерпує всього спектру проблем, пов'язаних із використанням інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів в управлінні ЗДО. Вважаємо, що подальші наукові розвідки доцільно спрямувати на вивчення проблем використання інноваційних технологій, зокрема хмарних сервісів як засобу підтримки інших видів діяльності в ЗДО, особливостей і методичних основ розвитку

ІК-компетентності інших суб'єктів управління на різних рівнях, зокрема управління освіти, обласних, міських і районних методичних кабінетів, педагогічних працівників ЗДО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антипін Є.Б. Управління інноваційним розвитком дошкільного навчального закладу як педагогічна проблема. Вісник психології і педагогіки. 2010. Вип. 4. URL: <https://goo.gl/iUQKM8>
2. Березіна О.О. Обґрунтування організаційно-педагогічних умов освітньої діяльності дошкільного навчального закладу нового типу. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2017. Вип. 4 (90). С. 17-21.
3. Березюк В.С., Рудік О.А. Інноваційні технології в ДНЗ. Харків : Видав. гр. «Основа», 2017. 224 с.
4. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
5. Биков В.Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти. Інформаційні технології і засоби навчання. 2010. № 1 (15). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/25/13>
6. Биков В.Ю. Хмарна комп'ютерно-технологічна платформа відкритої освіти та відповідний розвиток організаційно-технологічної будови ІТ-підрозділів навчальних закладів. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2013. № 1. С. 81-98.
7. Богущ А.М. Базовий компонент дошкільної освіти. Київ : Освіта, 2012. 26 с.
8. Вакалюк Т.А. Теоретичні підходи до проектування хмаро орієнтованого навчального середовища у вітчизняній та зарубіжній літературі. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Сер. № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. № 17 (24). С. 90-94.
9. Васькова О.І. Використання ІКТ в дошкільних закладах. URL: <http://ito.vspu.net/konference15/Vaskova.pdf>
10. Волохонский В. Психологические механизмы и основания классификации блогов. URL: <http://volokhonsky.ru/internet/volokhonsky.pdf>
11. Головань М. Інформатична компетентність : сутність, структура та становлення. Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. 2007. № 4. С.62-69.
12. Головань М.С. Компетенція та компетентність : порівняльний аналіз понять.

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2011. № 8. С. 230.

13. Горленко В.М. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів : вітчизняний досвід. Професійна освіта : проблеми і перспективи. 2016. № 11. С. 97-104.

14. Гуменюк В.В. Інформаційне забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01.

15. Гусаківська С. Мотивація у фаховій підготовці майбутніх вихователів дошкільного навчального закладу. Український науковий журнал «Освіта регіону». 2013. № 2. URL: <http://social-science.com.ua/article/1086>

16. Дегтярьова Г.А. Формування ІКТ-компетентності вчителів – філологів у системі неперервної освіти спеціаліста. URL: <http://tme.uio.edu.ua/docs/5/11degsue.pdf>

17. Дорошенко Ю.О. Сучасна шкільна інформатична освіта. Использование информационных технологий в учебном процессе : материалы Всеукраинского науч.-практ. семинара учителей и руководителей общеобразовательных учреждений, 1-2 ноября 2007 г. Севастополь : школа «Таврида», 2007. С. 6-11.

18. Драгайцев О.І. Складові професійної компетентності майбутнього вчителя в світлі компетентнісного підходу в освіті. Вісник Черкаського університету. Сер. Педагогічні науки. 2008. Вип. 145. С. 25-28.

19. Заболоцька Л.А. Використання нових інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності керівника сучасної школи. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія. 2014. Вип. 41. С. 179-183.

20. Забродська Л.М. Інформатизація закладу освіти : управлінський аспект. Харків : Видав. група «Основа», 2003. 240 с.

21. Івашнюва С.В. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2012. № 2. С. 15-17.

22. Калініна Л. Управління закладами освіти в контексті законодавчих змін. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/545-upravlinnya-zakladami-osviti-v-konteksti-zakonodavchikh-zmin>

23. Калініна Л.М. Система інформаційного забезпечення управління

загальноосвітнім навчальним закладом : монографія. Київ : Айлант, 2005. 275 с.

24. Кодлюк Я.П. Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті : підруч. для магістрантів та студ. пед. ф-тів. Київ : Інформаційно-аналітична агенція «Наш час», 2006. С.121-133.

25. Комплексне дослідження стану системи дошкільної освіти України : аналітичний звіт за результатами дослідження / Горський А.Є., Буданова О.Б., Барматова І.В., Овчар О.В. Київ, 2013. 115 с. URL: http://www.irf.ua/files/ukr/programs/edu/edu_preschool.pdf

26. Концепція розвитку педагогічної освіти України на період 2015- 2025 років. URL: http://www.naiiu.kiev.ua/files/zakon_ukr/proek-rozv-osvitu.pdf

27. Коротяева И. Деловая игра как средство развития познавательных и профессиональных интересов студентов педагогического вуза : дисс.... канд. пед. наук : 13.00.01. Киев, 1989. 186 с.

28. Кравчук І. Порівняння понять: «контроль», «оцінювання», «моніторинг» та «адміністративний аудит». Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2009. Вип. 2. С. 19-25.

29. Краєвський В.В., Хуторской А.В. Основи обучения. Дидактика и современная методика. Москва : Академия, 2007. 352 с.

30. Кучай О.В. Компетенція і компетентність – відображення цілісності та інтеграційної суті результату освіти. Рідна школа. 2009. №11.С. 44-48.

31. Лейко С.В. Поняття компетенція та компетентність : теоретичний аналіз. Педагогічний процес: теорія і практика. 2013. Вип. 4. С. 128-135.

32. Литвинова С.Г. Проектування хмаро орієнтованого навчального середовища загальноосвітнього навчального закладу : монографія. Київ : Компринт, 2016. 354 с.

33. Лунячек В.Е. Управління загальноосвітнім навчальним закладом з використанням комп'ютерних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 2002. 20 с.

34. Мардарова І.К. Інформатизація дошкільної освіти : проблеми та перспективи розвитку. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. 2016. № 5 (112). С. 78-82.

35. Марковська Т.В. Стан і перспективи впровадження ІКТ в практику дошкільної освіти. URL: <https://bit.ly/2sWobUB>

36. Мармаза О.І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом. Харків : Видав. гр. «Основа», 2004. 240 с.
37. Маслов В.І. Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2007. 134 с.
38. Маслов В.І. Система інформації та комп'ютерні технології в управлінні школою. Київ : ІЗМН, 1996. 80 с.
39. Менеджмент : учеб. для прикл. бакалавриата / под общ. ред. Н.И. Астаховой, Г.И. Москвитина. Москва : Издательство Юрайт, 2014. 422 с.
40. Мистецтво управління ДНЗ /уклад. Л.А. Шик. Харків : Вид. група «Основа», 2013. 441 с.
41. Мілаш О.О. Інформатизація дошкільної освіти в Україні : організаційно-правові проблеми та перспективи. Проблеми інженерно- педагогічної освіти. 2015. № 48-49. URL:<http://repo.uipa.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5418/1/8.pdf>
42. Морзе Н.В., Кузьмінська О.Г. Педагогічні аспекти використання хмарних обчислень. Інформаційні технології в освіті. 2011. № 9. С. 20-29.
43. Нікулочкіна О.В. Дослідження рівня готовності вчителів початкових класів до використання інформаційних технологій у професійній діяльності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2012. Вип. 22. С. 401-406.
44. Носенко Ю.Г. Еволюція хмарних обчислень як актуального засобу навчання. Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. 2015. № 5. С. 16-21.
45. Олексюк В.П. Досвід інтеграції хмарних сервісів GoogleApps у інформаційно-освітній простір вищого навчального закладу. Інформаційні технології і засоби навчання. 2013. № 3. URL:<http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/824/631>
46. Онищенко І. Модель формування фахової компетентності майбутнього вчителя початкових класів. Навчання і виховання обдарованої особистості : теорія та практика. 2012. № 8. С. 94–101.
47. Основні функції управління в діяльності завідувача. URL : <https://cutt.ly/PX01Ld> (дата звернення: 23.07.2019).
48. Пелагайченко В. Ключові компоненти компетентності вчителя. Відкритий урок : розробки, технології, досвід. 2009. № 2. С. 56.

49. Первое электронное письмо URL:

http://www.peoples.ru/technics/programmer/ray_tomlinson/

50. Пикельная В.С. Теоретические основы управления : школоведческий аспект : метод. пособ. Москва : Высш. шк., 1990. 175 с.

51. Пісоцька Л.С. Використання комп'ютерних технологій у контексті удосконалення професіоналізму керівника дошкільнонавчального закладу. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2013. № 13 (1). С. 233-239.

52. Пліш І.В. Практика застосування ІКТ в управлінні якістю освіти в гімназії приватної форми власності. Інформаційні технології в освіті. 2012. Вип. 12. С. 180-183.

53. Поліновський В., Огурцов М. Впровадження системи електронного документообігу в науковій організації. Вісник Хмельницького національного університету. 2010. № 4. С. 117-123.

54. Поташник М.М. Теоретические основы управления развитием школы. Управление развитием школы. Москва, 1995. С. 167-183.

55. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.1993 р. № 896. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93%D0%BF>

56. Про Дошкільну освіту : Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>

57. Про затвердження Положення про дошкільний навчальний заклад : Постанова Кабінету Міністрів України № 305 від 12.03.03 року (зі змінами внесеними згідно з Постановами КМУ №1124 від 05.10.09 р., №1204 від 16.11.11р.). URL: <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/2740/print/>

58. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> (дата звернення: 22.06.2018).

59. Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні : Указ Президента України від 4.07.2005 №1013/2005. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1013/2005>.

60. Рождественська Л.В. Дневник конференции. 10 шагов информатизации :

призрак виртуальной учительской. URL:
<http://edugalaxy.intel.ru/index.php?automodule=blog&blogid=8&showentry=3664>
12.11.2016).

61. Рубан І. Функції управління. Директор школи. 2007. № 12. С. 12-15.

62. Семеріков С.О., Маркова О.М., Стрюк А.М. Хмарні технології навчання: витоки. Інформаційні технології і засоби навчання. 2015. № 2 (46). С. 29-44.
URL:<http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1234/916#.VfFO4NLtmko>

63. Семчук С.І. Актуальні питання формування комп'ютерної компетентності фахівців дошкільної освіти. Наука і освіта : наук.-практ. журн. Південноукр. нац. пед. ун-ту ім. К.Д. Ушинського. Сер. Педагогіка. 2011. № 4. С. 379-382.

64. Семчук С.І. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх вихователів дошкільної освіти. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2013. № 8 (Ч. 2). С.193-200.

65. Социологический энциклопедический словарь / ред.-координатор Г.В. Осипов. Москва : Изд.группа ИНФРА-М-Норма, 1998. 397 с.

66. Столяренко Л. Основы психологи. Ростов-на-Дону : Феникс, 2000. 672 с.

67. Татур Ю.Г. Компетентность в структуре модели качества подготовки специалиста. Высшее образование сегодня. 2004. № 3. С. 20-22.

68. Тимошко Г.М. Теоретико-практичні засади управління розвитком творчого потенціалу педагогічного колективу. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. Педагогічні науки. 2017. Вип. 142. С. 175-181.

69. Тихонова Т.В. Особливості організації навчання спецкурсу «Інформаційно-комунікаційні технології професійної діяльності вчителя» в умовах післядипломної освіти. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Сер. : Педагогічні науки. 2012. Вип. 1.38 (1). С. 85-89.

70. Ткачук В. Управління розвитком професійної компетентності вихователя в умовах адаптивного управління дошкільним навчальним закладом. Нова педагогічна думка. 2014. № 2. С. 224-227.

71. Тришина С.В. Информационная компетентность как педагогическая категория. Интернет-журнал «Эйдос». URL: <http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-11.htm>

72. Ульянич І.В. Рефлексивна компетентність у педагогічній діяльності.

Практичні психологія та соціальна робота. 2009. № 2. С. 49-51.

73. Управлінська компетентність менеджера в системі безперервної освіти. Народна освіта. 2013. Вип. 3. URL: <http://narodnaosvita.kiev.ua>

74. Хмарні сервіси і технології у науковій і педагогічній діяльності : Методичні рекомендації /Ю.Г. Носенко, М.В. Попель, М.П. Шишкіна /за ред. М.П. Шишкіної. Київ : ІТЗН НАПН України, 2016. 73 с.

75. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 365 с.

76. Хрипун В.О. Хмарні сервіси Google в роботі керівника закладу дошкільної освіти : навч.-метод. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2019. 153 с.

77. Цимбалюк О.Л. Використання ІКТ у дошкільних навчальних закладах. Педагогічний пошук. 2013. № 3. С. 36-41.

78. Шаблони документів закладу освіти. URL: <https://shop.mcfr.ua/catalog/osvita/shablони-dokumentiv-zakladu-osviti/>

79. Шишкіна М.П., Попель М.В. Хмаро-орієнтоване освітнє середовище навчального закладу : сучасний стан і перспективи розвитку досліджень. Інформаційні технології і засоби навчання. 2013. № 5 (37). С. 66–80 URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/903>.

80. Шмиголь І. Сутність та структура професійної компетентності педагога. Проблеми підготовки сучасного вчителя. № 4 (Ч. 1). 2011. URL: http://movaliteratura.at.ua/zdvr/ppsv_2011_4-1-32.pdf

81. Яцишин А.В., Носенко Ю.Г. Використання електронних соціальних мереж для розвитку інформаційної культури дітей та молоді з функціональними обмеженнями. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2015. 12 (43). С. 3-38.

82. Expertus та КОЗА Онлайн – надійні помічники освітян України. URL: <https://www.pedrada.com.ua/news/352-expertus-ta-koza-onlajjn-nadijnyi-pomichniki-svitjan-ukrayini>

83. Expertus: Дошкільний заклад. URL: <http://library.pdpu.edu.ua/index.php/home/podiji/111-expertus-doshkilnij-zaklad>

The NIST Definition of Cloud Computing : Recommendations of the National Institute of Standards and Technology. URL: <http://csrc.nist.gov/publications/nistpubs/800-145/SP800-145.pdf>